

המוקד להגנה הפרטית

HAMOKED Center for the Defence of the Individual

هموكيد - مركز الدفاع عن الفرد

רישום ילדים במרשם האוכלוסין של השטחים

עם כיבוש השטחים בשנת 1967 ערכה ישראל מפקד אוכלוסין בגדה המערבית וברצועת עזה. פלסטינים שנכחו בשטחים נרשמו במרשם האוכלוסין כתושבי קבע. מאז מאפשרת ישראל לרשום במרשם האוכלוסין רק קטינים עד גיל 16, שלפחות אחד מהוריהם הינו תושב השטחים. בשנת 1995 הועברה לרשות הפלסטינית, במסגרת הסכמי אוסלו, הסמכות הבלעדית לרשום במרשם האוכלוסין ילדים עד גיל 16, גם אם נולדו בחו"ל. בפועל, חורגת ישראל באופן בוטה מהסכם הביניים, ומתנה את רישום הילדים בכך שיהיו נוכחים פיזית בשטחים בעת הרישום. כך, למעשה, שולטת ישראל ברישום, כיוון שפרט לילדים מתחת לגיל חמש, קטינים נדרשים לקבל מישראל רישיון ביקור על מנת להיכנס לגדה המערבית ולעזה. כאשר ישראל מעוניינת בכך – כפי שקרה החל מאוקטובר 2000 למשך חמש שנים – היא מקפיאה את כל ההליכים הקשורים בנושא התושבות בשטחים, לרבות מתן רישיונות ביקור למטרת רישום ילדים, ומפירה בכך את זכותם של אלפי פלסטינים לתושבות בארצם.

ישראל עורכת מפקד אוכלוסין בגדה המערבית וברצועת עזה	1967
פלסטינים שנוכחים בשטחים נרשמים במרשם האוכלוסין כתושבי קבע.	
ישראל מאפשרת את רישומם במרשם האוכלוסין של קטינים עד גיל 16, שלפחות אחד מהוריהם הינו תושב השטחים	1987-1967
ישראל מחמירה את החקיקה הצבאית בעניין רישום ילדים בשטחים:	13.9.1987
<ul style="list-style-type: none"> • ילד עד גיל 16 שנולד בשטחים, יירשם במרשם האוכלוסין רק אם שני הוריו תושבים. • ילד שרק אימו תושבת השטחים יירשם במרשם רק אם טרם מלאו לו חמש שנים. • ילד מעל גיל חמש שנולד מחוץ לשטחים לא יוכל להירשם במרשם.	
הצו יוצר מצב אבסורדי, לפיו ילדים שכבר נרשמו במרשם האוכלוסין, טרם הוצאת הצו, הם תושבים, בעוד אחיהם ואחיותיהם שנולדו לאחר הוצאת הצו הם "שוהים בלתי חוקיים".	

<p>הצבא מוסיף דרישה חדשה: לשם רישום ילד במרשם האוכלוסין, לא די בכך שאחד ההורים יהיה תושב השטחים, אלא עליו להוכיח שמקום מגוריו הקבוע הוא בשטחים</p> <p>עם זאת, מבטל הצבא את הגזירות שנחקקו בשנת 1987 וקובע כי הגיל לרישום ילדים במרשם עולה מ-16 ל-18. בכך משווה הצבא את הגדרת גיל הקטין בשטחים לחוק במדינת ישראל.</p>	17.1.1995
<p>הסכמי אוסלו: הרשות הפלסטינית מקבלת את הסמכות הבלעדית לרשום במרשם האוכלוסין ילדים עד גיל 16, גם אם נולדו בחו"ל, ובתנאי שאחד מהוריהם הוא תושב השטחים</p> <p>בפועל, חורגת ישראל באופן בוטה מהסכם הביניים, ומתנה את רישום הילדים בכך שיהיו נוכחים פיזית בשטחים בעת הרישום. כך, למעשה, שולטת ישראל ברישום, כיוון שפרט לילדים מתחת לגיל חמש, הרשאים להיכנס לשטחים כנלווים להוריהם, קטינים נדרשים לקבל מישראל רישיון ביקור על מנת להיכנס לגדה המערבית ולעזה.</p> <p>ראוי לציין כי בהסכם אוסלו מחזירה ישראל את הגיל המקסימאלי בו ניתן לרשום ילדים במרשם האוכלוסין בשטחים ל-16. כלומר, הגדרת גיל הקטין בשטחים מתנגשת מעתה עם חוק הבינלאומי והישראלי.</p>	24.9.1995
<p>המוקד להגנת הפרט עותר לבג"ץ, להורות לצבא לרשום ילדים פלסטינים שטרם מלאו להם 18 כתושבי השטחים</p> <p>המוקד טוען כי הצבא פועל בניגוד לתיקון לצו מינואר 1995, הקובע כי "מי שלא מלאו לו 18 שנה זכאי להירשם במרשם האוכלוסין [...]". בנוסף טוען המוקד כי האמנה הבינלאומית בדבר זכויות הילד, עליה חתומה ישראל, קובעת את טובת הילד כעיקרון-על לגבי כל פעולה הנוגעת לילדים שטרם מלאו להם 18. בית המשפט דוחה את העתירה.</p>	1997
<p>האינתיפאדה השנייה: ישראל מקפיאה כליל את כל ההליכים הקשורים בתושב בשטחים, לרבות מתן רישיונות ביקור למטרת רישום ילדים</p>	אוקטובר 2000
<p>בעקבות עתירות המוקד להגנת הפרט ולאחר חמש שנות הקפאה, מחדשת ישראל את הנפקת רישיונות הביקור לילדים עד גיל 16, לצורך רישומם במרשם האוכלוסין הפלסטיני</p>	2005

<p>בשל ההקפאה שכפתה ישראל וסירובה להתייחס לגילו של ילד בעת הגשת בקשה לרישום כאל הגיל המכריע לאישורה: פלסטינים רבים איבדו – אליבא דאשראלי – את זכאותם לתושבות</p> <p>במרבית המקרים בהם מתערב המוקד להגנת הפרט ואף פונה לבג"ץ, מאשר הצבא בסופו של דבר את רישום הילדים.</p>	2006
<p>עם עליית תנועת החמאס לשלטון, מודיעה ישראל על ניתוק מלא של כל קשריה עם הרשות, ושבה ומקפאה את מתן רישיונות הביקור לשם רישום ילדים</p>	אפריל 2006
<p>המוקד להגנת הפרט עותר לבג"ץ: לאישור רישיונות ביקור ובדרישה להתיר רישום מאוחר של ילדים, שעתידיים לעבור את גיל 16 במהלך התקופה של ניתוק קשריה של ישראל עם הרשות</p> <p>ברבות מן העתירות הללו מאשרת ישראל רישום של ילדים שעברו כבר את גיל 16, קודם להכרעה בבג"ץ, וזאת על מנת שבית המשפט לא יידרש לדיון העקרוני.</p>	יוני 2006
<p>בעקבות התערבות המוקד להגנת הפרט, מסיר הצבא את ההקפאה על רישום ילדים ומפעיל נוהל סדיר, פחות או יותר, המבוסס על הסכמי אוסלו, של מתן רישיונות ביקור לילדים עד גיל 16, לצורך רישומם במרשם האוכלוסין הפלסטיני</p> <p>המוקד להגנת הפרט ממשיך לטפל – ולעתור לבג"ץ – בנקרים בהם מסרב הצבא לאפשר את כניסתם של ילדים פלסטינים לגדה לצורך רישומם במרשם.</p>	2007 ואילך